

De invulling van het bouw – en behoeftenprogramma leek ons van bij de eerste vergadering geen echt moeilijke opdracht. Een tweede onderliggende meegegeven opdracht, het creëren van identiteit voor zowel de leerlingen van het KTA als voor de bewoners in de ruimere schoolomgeving, was een stuk complexer.

Onze architectuur wordt vaak gekenmerkt door een eenvoudig, een sprekend en een krachtig maar tegelijkertijd toch heel integer volume die zijn inhoud niet onmiddellijk prijsgeeft. De bewoner, bezoeker of gebruiker wordt hierdoor steevast verrast door de hoge graad van ruimtelijkheid die zich binnenin onze gebouwen ontwikkelt. Functionaliteit en rationele planopbouw krijgen een hoge plaats toebedeeld, het spel met daglicht door het inzetten van de snedes in het ontwerpproces zorgen in vele gevallen voor een meerwaarde en een blijvend gebruiksplezier van onze architectuur.

Onze ambitie lag hier in dit project niet minder hoog, namelijk het realiseren van een boeiend gebouw dat elke dag opnieuw uitnodigd om te worden ontdekt. De sculpturale werking van een bakstenen (of betonnen) gebouw zal deze plek markeren en haar het zó nodige gezicht kunnen geven.

Een andere sterk aanwezige kwaliteit binnen ons oeuvre zit hem in het consequent streven naar een hoge afwerkingsgraad door een subtiel detaillering en een verzorgd en bovendien juist materiaalgebruik. Deze laatste zijn uiteraard in deze fase van schetsontwerp nog niet echt concreet te duiden maar zullen zeker en vast aan het geheel een extra dimensie verlenen. De rust die de meeste van onze gebouwen uitstralen is voornamelijk met de detaillering, met de wijze van het samenbrengen van materialen verbonden.

De school vandaag heeft geen gezicht, noch vanaf de Vissersstraat/Vaartstraat, noch vanaf de Vuurkruisenlaan bij een benadering van het centrum van Vilvoorde. Heterogene bouwvolumes liggen willekeurig op het terrein verspreid en hebben geen enkele architecturale waarde, het te behouden hoofdgebouw is zelfs ronduit dramatisch te noemen. Wanneer we puur mathematisch de oppervlaktes naast mekaar leggen van de bestaande situatie en het nieuw te realiseren gebouw, dan is het via een relatief kleine injectie (verhouding van ongeveer 1 op 4) dat we een maximaal resultaat dienen na te streven om gans deze problematiek, het concreet invullen van de bouwbehoeften en het creëren van herkenning, op te lossen.

Aangezien het te realiseren programma van 15 grotere en 5 kleinere leslokalen perfect deelbaar is, is een stapeling van vijf bouwlagen bovenop een sokkel met andere functies een logisch verhaal. De keuze om in de hoogte te gaan bouwen en hierdoor een herkenningspunt aan de site te geven was bijgevolg snel gemaakt. Door hoog te gaan beperken we sterk de "footprint" op het terrein waardoor het aanwezige groen van de tuin zoveel mogelijk vrijwaard kan blijven. Dit levert bovendien een aanzienlijke besparing naar de funderingen op doordat het aantal te realiseren palen voor een kleinere oppervlakte logischerwijze ook beduidend minder zal zijn. De stedenbouwkundige onderlegger van West 8, die werd ontwikkeld voor een deel van het grondgebied van Vilvoorde, wijst eveneens duidelijk in de richting van een hoger, sculpturaal bouwvolume. Om hierbij toch niet onder de normering van een hoogbouw te vallen werd de pas van de hoogste verdieping precies 25 meter boven het niveau van het maaiveld van de lager gelegen grasvlakte gelegd. De zo bekomen maatvoering van 4,61 meter per bouwlaag laat een verrassend en héél ruimtelijk ontwerp toe.

De hoofdmaten van het volume werden heel rationeel vastgelegd vanuit de planopbouw. Elk niveau zal minstens vier grotere leslokalen van 6 meter bij 9 meter kunnen bergen en bijgevolg ook alle andere mogelijke combinaties van bvb drie grotere met één kleinere of van bvb vier kleinere aankunnen. Dit geeft ons een maatvoering voor de buitenschil van 18,60 bij 15,60 meter waarbinnen een heel gamma van mogelijkheden ontstaat. Verschillende mogelijke combinaties van lokalen zijn verder in deze bundel schematisch opgenomen.

Met een hoogte van 30,60 meter is het nieuwbouwvolume uitdrukkelijk genoeg aanwezig om de plek van het KTA herkenbaar te maken maar het zijn precies de ver over het maaiveld uitlopende tentakels die de volledige verankering in de site zullen bewerkstelligen. Bij de aanvang van het ontwerp zijn we de opgegeven bouwzone spontaan in vraag gaan stellen omdat deze ons niet onmiddellijk logisch leek. Na een grondige analyse en het toetsen van verschillende scenario's voor het volledige schoolterrein bleek de vooropgestelde zone, nl. de tuin, uiteindelijk best haalbaar op voorwaarde dat we héél precies positie gingen kiezen. De huidige inplanting werd dan ook met veel zorg bepaald. Aangezien het ook een heel duidelijke keuze van de directie was om de toegang van de school vanaf de Vaartstraat te behouden dient de nieuwbouw zó ingeplant te worden dat ze een sleutelpositie inneemt om de site verder te kunnen ontwikkelen. Het nieuwe volume ligt tien meter achter het bestaande hoofdgebouw en springt er, gezien vanaf de schoolpoort, twee meter naar links voorbij. We zitten hiermee juist op het spanningsveld tussen de voorzone en het achterliggende deel van het terrein en kunnen van hieruit beide delen perfect gaan herdefiniëren.

Zo zal achteraan een bijna honderd meter lange keerwand de weg naast het bestaande schoolgebouw op een interessante manier van de lager gelegen tuin afschermen, de plek een eigenheid verlenen en bovendien ons gebouw sterk met de site verbinden. De rustige uitstraling van de tuin blijft en zal voor onze polyvalente zaal, eveneens op dit lagere niveau gesitueerd, kunnen gebruikt worden. Een beperkte aanleg met een bomerrij en een verhard vlak naast het nieuwe gebouw volstaan om dit deel van het schoolterrein in te richten. Het parkeren zou hier ook definitief verdwijnen.

Ook vanaf de schoolpoort wordt het nieuwe volume duidelijk waargenomen en zal het letterlijk en figuurlijk de hoeksteen vormen van het nieuwe voorliggende schoolplein. Na afbraak van de tijdelijke gebouwen krijgt het schoolplein volledig nieuwe wanden.

Links komt de fietsenberging met een achterliggend groenscherm die de nieuw te realiseren parkeerplaats voor wagens aan het zicht onttrekt. Het dak van deze fietsenberging zal tegelijkertijd zorgen voor een gedeeltelijke overdekking van de speelplaats alsook voor een duidelijke toegangspoort van de school.

Frontaal zal in de tweede bouwfase een nieuw gebouw komen en de belangrijkste pleinwand gaan vormen. Belangrijk hierbij is de sterke grafische link tussen de nieuwbouw van de eerste fase en deze van de tweede fase door de hoogte van het tweede volume aan de hoogte van de inkom van het eerste vast te hangen.

Rechts brengen brede zittreden een interessante dialoog op gang tussen het bestaande hoofdgebouw en de speelplaats. Het niveauverschil tussen beide wordt hierdoor niet langer als een op te lossen probleem maar wel als een onderdeel van de setting ervaren. De leerlingen kunnen hier tijdens de pauze rustig zitten, de speelplaats wordt een podium van een klein amfitheater. Tussen de Vaartstraat en het plein zou een groenscherm tenslotte voor de juiste schaal moeten zorgen.

Het verhaal van herkenning en het geven van identiteit zal zich ook binnenin dit nieuwe schoolgebouw verderzetten. Door het wisselend planmatig scenario over de verschillende verdiepingen heen en het bijkomend gevarieerd maar gericht doorprikken van de buitenmantel krijgt het gebouw per niveau een heel verschillend karakter. Inwendig zal het gebouw daardoor voor zichzelf spreken en een boeiende dialoog met de omgeving aangaan.

De voorgevel van het nieuwe volume is eigenlijk een van de rest van het gebouw losgetrokken vlak dat een tussenruimte doet ontstaan. Boven de inkom krijgen we een enorme vide met erboven een verborgen buitenruimte die op het vijfde niveau betekenis krijgt. Rechts van de inkom vinden achter de gevelwand een lift en de noodtrappen hun plaats. Voor alle duidelijkheid gaat het hierbij integraal om buitenruimtes.

De toegang van de nieuwbouw is niet alleen door zijn vormgeving duidelijk gemarkeerd maar krijgt door het natuurlijk licht van de achterliggende doorkijk over de polyvalente zaal de tuin in, een bijkomende aantrekking. Aan de polyvalente zaal werd in ons ontwerp een vrij centrale plaats gegeven. Ze zit gesitueerd op het laagste niveau en is visueel volledig op de tuin betrokken. Deze plek van absolute rust in de site is zo waardevol dat we ze absoluut wilden vrijwaren van bebouwing en via de reeds hoger beschreven keermuur duidelijker vormgeven. We denken er ook aan om de glaspartij van de zaal volledig wegschuifbaar te maken zodat op gewenste ogenblikken een overdekte buitenruimte voor de tuin kan gecreëerd worden. De zaal zou op dat ogenblik bvb het podium voor een klein concert kunnen zijn. De zaal zelf wordt duidelijk gedefinieerd door de aanwezige draagstructuur in de ruimte. De kolommenrij geeft aanleiding tot een tweeledig gebruik van een circulatiezone en één grote gebruikszone of tot zes kleinere ruimtelijke zones.

De inkomhal, die 2,80 meter hoger is gesitueerd, krijgt een grote glaspartij naar de zaal toe. Aangezien beide ruimtes het plafond doorlopend op precies dezelfde hoogte hebben, zijn ze visueel zo sterk met mekaar verbonden dat de groene tuin het dagelijkse ritueel van het in de school binnenkomen zal animeren. Op het niveau van de inkom zijn naast het sanitair ook nog een tweetal berg ruimtes voorzien. Deze berg ruimtes kunnen in een mum van tijd tot vestiaire omgetoverd worden bij een toevallige activiteit in de zaal.

De verticale circulatie vanaf het benedenniveau werd in ons project bewust van de hogere circulaties losgetrokken. Via een rechte trap kan men naar de polyvalente zaal beneden, of men kan via een trap met tussenliggend bordes naar de eerste verdieping waar zich de eerste leslokalen situeren. Vanaf het eerste niveau ontsluit een andere verticale circulatie de hoger gelegen niveau's.

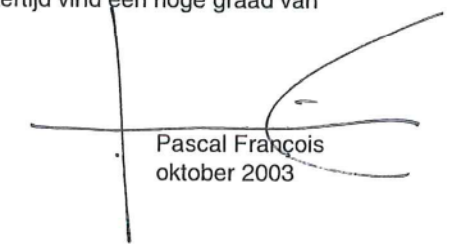
Voor deze presentatiebundel werd voor de verdiepingen slechts één van de vele mogelijkheden in plan gezet. Elk niveau is duidelijk anders, dit zowel naar functionele invulling als naar sfeer en ruimtelijkheid. De steeds andere zichten op de omgeving bepalen mee het karakter doordat naast de sterk verschillende lichtkleur ook de configuratie van de circulatieruimtes hierdoor totaal anders zit. Soms zijn er ook vides tussen twee verschillende niveau's aanwezig.

De constante over de verdiepingen heen is het materiaalgebruik. Voor de structuur, de buitenwanden, het plafond en de bevoering werd aan glad zichtbeton gedacht in natuurlijke kleur. De lichte scheidingswanden worden voorzien in hout en glas. Ook het betreden van de verschillende leslokalen gebeurt steeds identiek aan de achterzijde van de ruimte. Elk klaslokaal heeft analoge raamopeningen in de zijwand, maar heeft dan weer steeds wisselende opengaande raamdelen. Hiermee wordt het dus niet alleen mogelijk dat de leerlingen zich perfect op het juiste niveau binnen het gebouw zullen kunnen situeren bij het circuleren door de gangen of de traphal, maar zich ook in een specifieke omgeving van het leslokaal gaan weten te vinden. Dit laatste wordt uitsluitend gerealiseerd door de raamdetails. Aan de buitenzijde van het gebouw levert dit dan weer een boeiend grafisch spel op en wordt het ook mogelijk de raamopeningen van klassen van deze van de gangen te onderscheiden.

Met vrije hoogtes van 3,80 tot 4,30 meter ontstaan mooi gedimensioneerde ruimtes die een rust en soberheid zullen uitstralen. Op het vijfde niveau is naast de vide met de lager gelegde verdieping bovendien de mogelijkheid aangegeven om een eigen buitenruimte bij een leslokaal te betrekken. Deze ruimte is hierdoor sterk in zichzelf gekeerd wat uiteraard een totaal andere ruimtelijke ervaring met zich meebrengt, iets wat voor bepaalde lesopdrachten wenselijk kan zijn.

Voor de buitenhuid van het gebouw werd initieel in baksteen gedacht. Tal van onze realisaties kregen een baksteenmantel mee die uitgesproken hedendaags maar tegelijk toch niet tendentius is. Een andere mogelijkheid zou ook een betonnen buitenhuid kunnen zijn in rheodynamisch beton, een heel recente ontwikkeling op basis van wetenschappelijk onderzoek aan zowel de Rijksuniversiteit van Gent als aan de Katholieke Universiteit Leuven. Het rheodynamische beton staat garant voor perfect gladde wanden zonder luchtbelletjes of andere onzuiverheden. De ramen zouden worden uitgevoerd in gepoederlakt staal.

Het sobere en degelijke materiaalgebruik ondersteunt hierbij in hoge mate onze eenvoudige vormgeving. Tegelijkertijd vind een hoge graad van duurzaamheid zijn weg in het ontwerp.

Pascal François
oktober 2003

